

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASININ ÖNSÖZÜ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR	XXIII
§ 1- GİRİŞ.....	1
I. Medenî Usul Hukukunun Konusu.....	1
II. Medenî Usul Hukukunun Amacı.....	3
III. Medenî Usul Hukukunun Tarihî Gelişimi ve Bugünkü Medenî Usul Kanunumuz	5
IV. Medenî Usul Hukukunun Pozitif Kaynakları	8
V. Yargılama Hukuku Güvenceleri ve Medenî Usul Hukuku Bakımından Önemi.....	9
VI. Usul Hükümlerinin Zaman İtibariyle Uygulama Alanı	11
VII. Medenî Usul Hükümlerinin Yorumu.....	15
VIII. Usul Hukuku İşlemleri.....	17
IX. Medenî Usul Hukukunda İlmî ve Kazaî İçtihatlar.....	21
§ 2- MAHKEME TEŞKİLATI VE YARGI GÖREVLİLERİ	25
I. Yargı Erki ve Adlî Yargı Mahkemeleri.....	25
II. Hâkimlik Mesleği	27
III. Hâkimlerin Bağımsızlığı	28
IV. Hâkimlerin Tarafsızlığı	31
V. Hâkimin Yasaklılığı ve Reddi	32
VI. Hâkimin Hukukî Sorumluluğu.....	34
VII. İstinabe.....	36
VIII. Avukatlık.....	37
§ 3- DAVANIN AÇILACAĞI MAHKEME (GÖREV VE YETKİ).....	41
I. Davanın Hangi Mahkemede Açılacağı	41
A. Mahkemelerin Görev ve Yetkisi, Hak Arama Hürriyeti ve Tabii Hâkim İlkesi	41
B. Mahkemelerin Görevi	42

İçindekiler

C. Mahkemelerin Yetkisi	48
1. Genel Yetki Kuralı	48
2. Sözleşmeye Dayanan Davalarda Yetki	51
3. Haksız Fiil Davalarında Yetki	52
4. Mirastan Doğan Davalarda Yetki	52
5. Taşınmaz Davalarında Yetki	53
6. Karşı Davada Yetki	54
7. Şubeler ve Tüzel Kişilerle İlgili Davalarda Yetki	54
8. Sigorta Sözleşmelerinden Doğan Davalarda Yetki	54
D. Yetki Sözleşmesi	55
E. Görevsizlik ve Yetkisizlik Hakkındaki Usulî Savunmaların İleri Sürülmesi	63
F. Görevsizlik ve Yetkisizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler ve Yargı Yerinin Belirlenmesi	64
§ 4- YARGILAMA HUKUKU GÜVENCELERİ VE YARGILAMAYA HÂKİM OLAN İLKELER	67
I. Yargılama Hukuku Güvenceleri	67
A. Adil Yargılanma Hakkı	68
B. Hukukî Dinlenilme Hakkı	70
II. Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler	72
A. Aleniyet İlkesi	73
B. Doğrudanlık İlkesi	74
C. Usul Ekonomisi İlkesi	76
D. Tasarruf İlkesi	77
E. Taraflarca Getirilme İlkesi	80
F. Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi	82
G. Tarafların Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Ödevi	87
H. Yargılamayı Hâkimin Sevk ve İdare Etmesi	89
III. Yargılama Hukuku Güvencelerinin ve Yargılamaya Hâkim Olan İlkelerin İhlali	89
§ 5 - DAVADA TARAFLAR	91
I. Taraf Kavramı	91
II. İki Taraf Sistemi	92
III. Taraf Ehliyeti, Dava Ehliyeti ve Dava Takip Yetkisi	93
A. Taraf Ehliyeti	93

İçindekiler

B. Dava Ehliyeti.....	97
C. Dava Takip Yetkisi.....	99
IV. Davaya Vekâlet.....	102
V. Taraflara İlişkin Dava Şartlarının İncelenmesi	104
VI. Davada Tarafın Yanlış Gösterilmesi.....	105
§ 6- DAVA ARKADAŞLIĞI VE DAVAYA MÜDAHALE	107
I. Dava Arkadaşlığı.....	107
A. İhtiyarî Dava Arkadaşlığı	107
B. Mecburî Dava Arkadaşlığı.....	110
II. Fer'î Müdahale ve Davanın İhbarı	114
A. Fer'î Müdahale	115
B. Davanın İhbarı	119
III. Aslî Müdahale.....	120
IV. Cumhuriyet Savcısının Davada Yer Alması	121
§7- TEBLİGAT, SÜRELER, ESKİ HALE GETİRME VE ADLÎ TATİL	123
I. Tebligat.....	123
A. Genel Olarak.....	123
B. Tebligat Usulleri.....	124
C. Milletlerarası Tebligat	127
II. Süreler ve Eski Hale Getirme	129
A. Süreler	129
B. Eski Hale Getirme	131
III. Adlî Tatil	133
§ 8- DAVA TÜRLERİ	135
I. Giriş	135
II. Hukukî Himayenin Niteliğine Göre Dava Türleri.....	135
A. Eda Davası	135
B. Tespit Davası	136
C. İnşâî Dava	138
III. HMK'da Yer Verilen Diğer Dava Türleri	140
A. Kısmî Dava	140
B. Belirsiz Alacak Davası	142

İçindekiler

C. Davaların Yiğilmesi (Objektif Dava Birleşmesi).....	146
D. Terditli Dava	147
E. Seçimlik Dava	147
F. Topluluk Davası	148
§ 9- DAVA ŞARTLARI VE İLK İTİRAZLAR	151
I. Dava Şartları.....	151
A. Mahkemeye İlişkin Dava Şartları.....	152
1. Türk Mahkemelerinin Yargı Yetkisinin (Yargı Hakkının) Bulunması.....	152
2. Yargı Yolunun Caiz Olması	152
B. Taraflara İlişkin Dava Şartları	155
C. Dava Konusuna İlişkin Dava Şartları	156
1. Hukukî Menfaat.....	156
a) Eda Davalarında Hukukî Menfaat.....	157
b) Tespit Davalarında Hukukî Menfaat	158
c) İnşâî Davalarda Hukukî Menfaat	159
2. Derdestlik	160
3. Kesin Hüküm Bulunmaması	162
4. Gider Avansı	162
5. Teminat	164
II. Dava Şartlarının İncelenmesi.....	166
III. İlk İtirazlar	167
A. İlk İtirazların İleri Sürülmesi.....	168
B. İlk İtirazların İncelenmesi	168
§ 10- DAVANIN AÇILMASI VE DİLEKÇELER AŞAMASI	169
I. Genel Olarak	169
II. İlk Dilekçeler Aşaması.....	170
A. Dava Dilekçesi	170
1. Dava Dilekçesinin Zorunlu Unsurları	170
2. Dava Dilekçesinin Zorunlu Olmayan Unsurları	173
B. Dava Açılması ve Sonuçları.....	176
C. Cevap Dilekçesi	179
D. Savunma Araçları	181
III. İkinci Dilekçeler Aşaması	186
IV. Karşı Dava	187

İçindekiler

§ 11- İDDİA VE SAVUNMANIN DEĞİŞTİRİLMESİ VE GENİŞLETİLMESİ YASAĞI VE İSLAH	191
I. İddia ve Savunmanın Değiştirilmesi ve Genişletilmesi Yasağı	191
II. İslah	197
§ 12- DAVANIN GERİ ALINMASI, DAVA KONUSUNUN DEVRİ, İRADİ TARAF DEĞİŞİKLİĞİ	201
I. Davanın Geri Alınması	201
II. Dava Konusunun Devri	202
III. İradî Taraf Değişikliği	203
§ 13- ÖN İNCELEME	205
§ 14- TAHKİKAT	209
I. İsticvap	209
II. Tarafların Dinlenmesi	211
III. Tutanaklar	212
IV. Dosyanın İşlemden Kaldırılması.....	213
V. Ön Sorun	214
VI. Bekletici Sorun	215
VII. Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması	217
§ 15- İSPAT VE DELİLLER	221
I. İspat Hukukuna İlişkin Bazı Temel Kavram ve Müesseseler	221
A. İspat Kavramı.....	221
B. İkrar	222
C. İspat Yüğü	226
D. Somutlaştırma Yüğü	229
E. Karineler	230
II. Deliller	232
A. Delil Sistemleri.....	232
B. Hukuka Aykırı Deliller	233
C. Delil Sözleşmeleri	236
D. Delillerin İleri Sürülmesi	237
E. Delil Türleri	243
1. Kesin Deliller.....	244

İçindekiler

a) Senet	244
aa. Belgelerin İbrazi Mecburiyeti	248
bb. Ticarî Defterlerle İspat.....	249
b) Yemin	251
c) Kesin Hüküm	254
2. Takdirî Deliller	254
a) Tanık Beyanı	254
aa. Tanıklıktan Çekinme	256
i. Kişisel Nedenlerle Tanıklıktan Çekinme.....	257
ii. Sır Nedeniyle Tanıklıktan Çekinme	257
iii. Menfaat İhlali Tehlikesi Nedeniyle Tanıklıktan Çekinme.....	258
bb. Tanık Beyanının Değerlendirilmesi.....	259
c) Bilirkişi	260
aa. Genel Olarak.....	260
bb. Bilirkişilik Kanunu ile Yapılan Düzenlemeler.....	260
cc. Bilirkişi Raporu	262
dd. Bilirkişi Raporunun Değerlendirilmesi	265
ee. Bilirkişinin Hukukî Sorumluluğu	266
d) Keşif.....	267
e) Kanunda Düzenlenmemiş Deliller	268
III. Senetle İspat Zorunluluğu	269
A. Temel Kural	269
B. Senetle İspat Zorunluluğunun İstisnaları.....	272
1. Ticarî Defterlerle İspat Usulünün Senetle İspat Zorunluluğu ile İlişkisi	272
2. Manevî İmkânsızlık Halleri.....	272
3. Maddî İmkânsızlık Halleri	273
4. Delil Başlangıcı	275
C. Senede Karşı Senetle İspat Zorunluluğu.....	276
§ 16- SÖZLÜ YARGILAMA VE HÜKÜM	279
I. Sözlü Yargılama	279
II. Karar ve Hüküm	280
III. Hükümün Tashihi ve Tavzihi.....	283
IV. Hükümün Etkileri ve Kesin Hüküm	284
A. Genel Olarak	284

İçindekiler

B. Şeklî Anlamda Kesin Hüküm	284
C. Maddî Anlamda Kesin Hüküm	285
1. Maddî Anlamda Kesin Hükümün Unsurları	285
2. Kesin Hükümün Etkileri	286
a. Kesin Hükümün Olumsuz (Dava Şartı) Etkisi	286
b. Kesin Hükümün Olumlu (Kesin Delil) Etkisi	287
c. Yenilik Doğuran (İnşai) Etki	288
d. Kesin Hükümün Unsur Etkisi	289
3. İlamların Belge Olarak Delil Teşkil Etmesi	290
4. Kesin Hükümün Kişi Bakımından Sınırları	291
5. Ceza Mahkemesi Kararının Hukuk Mahkemesini Bağlaması	292
§ 17- DAVAYA SON VEREN TARAF İŞLEMLERİ	295
I. Giriş	295
II. Davadan Feragat ve Davayı Kabul	297
III. Sulh	300
§ 18- YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLÎ YARDIM	303
I. Yargılama Giderleri	303
II. Adlî Yardım	307
§ 19- BASİT YARGILAMA USULÜ	309
§ 20- GEÇİCİ HUKUKİ KORUMA TEDBİRLERİ	313
I. Genel Olarak	313
II. İhtiyatî Tedbir	314
A. İhtiyatî Tedbir Türleri	315
B. İhtiyatî Tedbirde Yargılama Usulü	316
1. İhtiyatî Tedbirde Görev ve Yetki	316
2. Tedbir Talebi	316
3. İhtiyatî Tedbirde Teminat	316
4. İhtiyatî Tedbir Kararına İtiraz ve Kanun Yolu	317
5. İhtiyatî Tedbir Kararının Uygulanması ve Tedbiri Tamamlayan İşlemler	318
6. İhtiyatî Tedbir Dolayısıyla Tazminat	319
III. Delillerin Tespiti	319

İçindekiler

§ 21- ÇEKİŞMESİZ YARGI.....	321
I. Genel Olarak	321
II. Çekişmesiz Yargı İşleri	324
III. Çekişmesiz Yargı İşlerinin Sınıflandırılması.....	328
IV. Çekişmesiz Yargı Organları	329
V. Çekişmesiz Yargıda Görev ve Yetki	330
VI. Bir İşin Yargılama Sırasında Çekişmesiz Olmaktan Çıkıp Çekişmeli Yargı Alanına Girmesi.....	330
VII. Çekişmesiz Yargıda İlgililer	332
VIII. Çekişmesiz Yargıda Üçüncü Kişilerin Yargılamaya Katılması	332
IX. Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usulü	333
A. Çekişmesiz Yargıda Yargılamanın Başlaması	334
B. Çekişmesiz Yargıda Yargılama Konusunun Belirlenmesi	334
C. Çekişmesiz Yargıda Re’sen Araştırma İlkesinin Uygulanması	335
D. Çekişmesiz Yargıda Yargılamanın Sona Ermesi.....	335
1. Talebin Geri Alınması, Feragat, Kabul ve Sulh	335
2. Nihaî Karar	335
E. Çekişmesiz Yargıda Kanun Yolları	336
1. Çekişmesiz Yargı Kararlarına Karşı İstinaf.....	336
2. Çekişmesiz Yargı Kararlarına Karşı İtiraz.....	338
a. Adın Değiştirilmesine İtiraz	338
b. Vesayet ile İlgili Çekişmesiz Yargı İşlerinde İtiraz.....	339
aa. Vasi Tayinine İtiraz	339
bb. Vasinin Azline İlişkin Sulh Hukuk Mahkemesi Kararına İtiraz	339
cc. Sulh Hukuk Mahkemesinin Vesayet Makamı Olarak Verdiği Kararlara İtiraz.....	339
§ 22- KANUN YOLLARI	341
I. Genel Bilgiler	342
II. HMK’nın Kanun Yollarına İlişkin Hükümleri.....	344
A. HMK’nın Kanun Yolları Hükümlerinin Zaman İtibarıyla Uygulanması	344
B. HMK’ya Göre Kanun Yolları	347
1. İstinaf	347
a. İstinaf Başvurusu	347
aa. İstinaf Edilebilecek Kararlar.....	347

İçindekiler

bb. İstinaf Gerekçesi ve Talep Sonucu	350
cc. İstinaf Tarihi.....	350
dd. İstinaf Süresi	351
ee. İstinaf Dilekçesine Cevap ve Katılma Yoluyla İstinaf	352
ff. İstinaftan Feragat	353
gg. İstinafın İcraya Etkisi.....	353
b. İstinaf İncelemesi.....	355
aa. İstinafta Ön İnceleme	355
bb. İstinafta Esastan İnceleme.....	357
c. İstinafta Karar	360
aa. Bölge Adliye Mahkemesinin Duruşma Yapmadan ve Kesin Olarak Karar Vereceği Haller	362
i. Davaya Bakması Yasak Olan Hâkimin Karar Vermiş Olması ve İleri Sürülen Haklı Ret Talebine Rağmen Reddedilen Hâkimin Davaya Bakmış Olması.....	362
ii. Mahkemenin Görevli ve Yetkili Olmasına Rağmen Görevsizlik veya Yetkisizlik Kararı Vermiş Olması veya Mahkemenin Görevli ya da Yetkili Olmamasına Rağmen Davaya Bakmış Bulunması.....	364
iii. Diğer Dava Şartlarına Aykırılık Bulunması.....	365
iv. Mahkemece Usule Aykırı Olarak Davanın veya Karşı Davanın Açılmamış Sayılmasına Karar Verilmiş Olması	366
v. Mahkemece Usule Aykırı Olarak Davaların Birleştirilmesine veya Ayrılmasına Karar Verilmiş Olması	366
vi. Mahkemece, Tarafların Davanın Esasıyla İlgili Olarak Gösterdikleri Delillerin Hiçbiri Toplanmadan veya Gösterilen Deliller Hiç Değerlendirilmeden Karar Verilmiş Olması	368
bb. Bölge Adliye Mahkemesinin Duruşma Yapmadan Esasa İlişkin Karar Vereceği Haller	370
d. İstinaf İncelemesinde Yapılamayacak İşlemler	371
2. Temyiz	373
a. Temyiz Başvurusu.....	373
aa. Temyiz Edilebilecek Kararlar.....	373
bb. Temyiz Sebepleri ve Talep Sonucu	375
cc. Temyiz Tarihi	378
dd. Temyiz Süresi.....	378
ee. Temyiz Dilekçesine Cevap ve Katılma Yoluyla Temyiz	378
ff. Temyiz Dilekçesinin Hangi Yargıtay Dairesine Gönderileceği (Yargıtay Daireleri Arasındaki İşbölümü)	379

İçindekiler

gg. Temyizden Feragat.....	380
hh. Temyizin İcraya Etkisi	380
b. Temyiz İncelemesi	380
aa. Temyizde Ön İnceleme.....	380
bb. Temyizde Esastan İnceleme	380
c. Temyizde Karar.....	382
d. Bozma Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler	384
3. Kanun Yararına Temyiz.....	391
4. Yargılamanın İadesi	392
C. HUMK'un Eski (20.07.2016 Tarihinden Önce Karara Bağlanan Davalarda Uygulanan) Hükümlerine Göre Kanun Yolları	398
1. HUMK'un Eski Kanun Yolları Hükümlerinin Zaman İtibarıyla Uygulama Alanı	398
2. Temyiz.....	399
a. Temyiz Başvurusu.....	399
aa. Temyiz Edilebilecek Kararlar	399
bb. Temyiz Sebepleri ve Talep Sonucu	399
cc. Temyiz Tarihi	402
dd. Temyiz Süresi	402
ee. Temyiz Dilekçesine Cevap ve Katılma Yoluyla Temyiz.....	402
ff. Temyiz Dilekçesinin Hangi Yargıtay Dairesine Gönderileceği (Yargıtay Daireleri Arasındaki İşbölümü).....	403
gg. Temyizden Feragat.....	403
hh. Temyizin İcraya Etkisi	403
b. Temyiz İncelemesi	403
aa. Temyizde Ön İnceleme.....	403
bb. Temyizde Esastan İnceleme	403
c. Temyizde Karar.....	404
d. Bozma Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler	404
3. Kanun Yararına Temyiz.....	406
4. Karar Düzeltme Yolu	406
§ 23- TAHKİM.....	409
I. Giriş.....	409
II. Tahkim Hükümlerinin Uygulama Alanı.....	410
III. Tahkime Elverişlilik.....	411

İçindekiler

IV. Tahkim Sözleşmesi	412
V. Tahkimde Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	414
VI. Tahkim İtirazı.....	415
VII. Tahkimde Geçici Hukukî Koruma	415
VIII. Hakemlerin Seçimi.....	417
IX. Hakemlerin Kendi Yetkileri Hakkında Karar Vermeleri	418
X. Tahkim Yargılamasında Usul	419
XI. Hakemlerin Hakkaniyet ve Nasafet Kurallarına Göre Karar Vermeleri.....	420
XII. Hakem Yargılamasında Tebligat	421
XIII. Hakem Kararlarının İptali	422
XIV. Hakem Kararlarının İcra Kabiliyeti	424
XV. Hakem Kararlarına Karşı Yargılamanın İadesi.....	425
§ 24- ARABULUCULUK	427
I. Genel Olarak.....	427
II. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda Arabuluculuk	429
A. Arabuluculuk ve Arabulucular	429
B. Arabuluculuğa Elverişlilik.....	430
C. Arabuluculuğa İlişkin Temel Kurallar	431
D. Arabuluculuk Faaliyeti	431
III. İş Mahkemeleri Kanunu'nda Arabuluculuk	433
KAVRAMLARA GÖRE ARAMA CETVELİ	439
KANUN MADDELERİNE GÖRE ARAMA CETVELİ	453